

Desaťročnicu Slovenského orloja v Starej Bystrici si pripomíname vydaním spoločných poštových známok so Slovinskom

Slovenská pošta v spolupráci so Slovinskou poštou a obcou Stará Bystrica si pripomína 10. výročie postavenia Slovenského orloja. Pri tejto príležitosti vydávame spoločné poštové známky s motívom výnimočného Slovenského orloja a historických slnečných hodín z kartuziánskeho kláštora v slovinskom Pleterje.

Poštová známka „*Spoločné vydanie so Slovinskom: Slovenský orloj v Starej Bystrici*“ nominálnej hodnoty 1,20 € má rozmery 26,5 × 44,1 mm a vychádza vo forme upraveného tlačového listu s 8 známkami z toho 4 známky emisie č. 680 a 4 známky emisie 681. Ústredným motívom na poštovej známke je ciferník s astronomickými údajmi. Súčasne s poštovou známkou bude vydaná obálka prvého dňa s pečiatkou First Day Cover (FDC) s motívom orloja v Starej Bystrici s dátumom 22. marca 2019 a domicilom obce Stará Bystrica. Motívom prítláče FDC obálky je budova Slovenského orloja v Starej Bystrici. Autorom výtvarného návrhu poštovej známky, obálky a pečiatky je Mgr. art. Jozef Česla.

Poštová známka „*Spoločné vydanie so Slovinskom: Slnečné hodiny v Pleterje*“, nominálnej hodnoty 1,20 €, má rozmery 26,5 × 44,1 mm a vychádza vo forme upraveného tlačového listu s 8 známkami z toho 4 známky emisie č. 680 a 4 známky emisie 681. Ústredným motívom na poštovej známke je detail slnečných hodín z kartuziánskeho kláštora v Slovinskom meste Pleterje. Súčasne s poštovou známkou bude vydaná obálka prvého dňa s pečiatkou First Day Cover (FDC) s motívom slnečných hodín v Pleterje s dátumom 22. marca 2019 a domicilom Bratislava. Motívom prítláče FDC obálky je nádvorie kartuziánskeho kláštora v Pleterje so slnečnými hodinami na stípe pred kláštorom. Autorom výtvarného návrhu poštovej známky, obálky a pečiatky je Mgr. art. Jozef Česla.

Vydanie poštovej známky pri príležitosti 10. výročia postavenia Slovenského orloja iniciovala obec Stará Bystrica, na základe čoho vznikla dohoda o spoločnom vydaní spomienkových poštových známok medzi Slovenskou poštou a Slovinskou poštou. Pri tvorbe výtvarných návrhov spolupracoval aj starosta obce Ján Podmanický, ktorý je autorom sprievodných textov. Slávnostné uvedenie poštových známok sa uskutoční v deň vydania 22. marca 2019 v Starej Bystrici. Slovenská pošta pripravila pre návštevníkov podujatia špeciálnu poštovú priehradku, kde si návštevníci budú môcť zakúpiť a opečiatkovať produkty z danej emisie.

Slovenský orloj v Starej Bystrici

Slovenský orloj v Starej Bystrici je jeden z najmladších a najpresnejších orlojov na svete. Dokončený bol v roku 2009 a je považovaný za najväčšiu drevenú sochu na území Slovenska. Kompozícia symbolizuje sediacu Madonu, Sedembolestnú Pannu Máriu, patrónku Slovenska. Základný návrh v hlinenom modeli pochádza z rúk akademického sochára Viliama Lovišku, následne ho architekt Ivan Jarina prepracoval do výkresovej dokumentácie.

Vo výklenkoch orloja je umiestnených šesť bronzových plastík významných slovenských dejateľov: knieža Pribina, kráľ Svätopluk, Anton Bernolák, Ľudovít Štúr, Milan Rastislav Štefánik a Andrej Hlinka. Počas odbijania orloja každú celú hodinu v čase od 8.00 h do 22.00 h je možné vidieť sedem sôch slovenských apoštolov: sv. Cyrila, sv. Metoda, sv. Andreja-Svorada, sv. Beňadika, sv. Gorazda, sv. Bystríka a sv. Vojtecha. V tvárach týchto svätcov sú zakódované podobizne významných slovenských osobností 19. a 20. storočia. Ich identita bude zverejnená až po smrti autorov orloja – akademických sochárov manželov Loviškovcov – v ich testamente.

Kontaktné údaje:

Mgr. Eva Rovenská

hovorkyňa, Slovenská pošta, a. s., **E-mail:** rovenska.eva@slpostas.sk, **Web:** www.posta.sk

Srdcom orloja je tzv. astroláb, teda ciferník s astronomickými údajmi. Dajú sa z neho vyčítať údaje ako dátum, slnečný čas, poloha slnka v znamení zverokruhu, poloha mesiaca a fázy mesiaca. Bez astrolábu nemôže byť orloj orlojom, a aj preto je orloj v Starej Bystrici jediným orlojom na Slovensku. V hornej časti drapérie je umiestnený ciferník stredoeurópskeho času. Keďže ukazuje konvenčný čas, slúži aj na porovnanie s časovými údajmi, ktoré sú prezentované na astrolábe. Vo vežičke orloja je v podobe starobystrického nočného vartáša umiestnená drevená socha zvonára, ktorý zvoní na zvonoch. Jeden zvon slúži na odbíjanie hodín, druhý vytvára zvukovú kulisu počas promenády apoštolov. Pod orlojom je turistické informačné centrum, v ktorého priestoroch je malá výstavná galéria, kaviareň a predajňa suvenírov. Odtiaľto je zároveň pre turistov sprístupnená strojovňa orloja. Slovenský orloj ročne navštívia desaťtisíce turistov a od svojho otvorenia v roku 2009 je jednou z najnavštevovanejších turistických zaujímavostí na severozápadnom Slovensku.

Historické hodiny v slovinskom Pleterje

Bronzovo-strieborné slnečné hodiny v kláštore kartuziánskeho rádu v Pleterje predstavujú jedinečný prístroj na meranie času. Správny čas ukazujú vtedy, keď slnko svieti do Veľkého nádvorja kartúzy. Tlmené tóny kovu slnečných hodín sa dokonale hodia ku kontemplatívnej atmosfére tohto miesta, kam môžu vstúpiť iba mužskí návštevníci. Kartúzu v Pleterje založil Herman II, gróf z Celje, v roku 1403, a postaviť ju trvalo tri roky. Kláštor sa neskôr stal majetkom jezuitov (1593), následne prešiel do štátneho vlastníctva (1772), a nakoniec do súkromných rúk (1839). Pozemok v Pleterje získal kartuziánsky rád znovu v roku 1899 a výstavba novej kartúzy sa zavŕšila v roku 1904. Mnohé z jej vybavenia, ako aj knižnica, pochádza z opustených kartúz vo Francúzsku. Patrili k nemu aj slnečné hodiny z kláštora v Sélignacu, ktoré dodnes ukazujú správny čas. Slnečné hodiny stoja na kamennej platni ozdobenej štyrmi vytesanými medailónmi a rastlinnými motívami. Nápis na hodinách nám oznamuje, že ich vytvoril kňaz menom Antonian Berthiaud v Péronnase, komúne v departemente Ain vo francúzskom regióne Auvergne-Rhône-Alpes, kde pôsobil od roku 1873 do 1881.

Ocenenia známkovej tvorby Slovenskej pošty, a. s.:

Slovenská pošta, a.s., pravidelne získava prestížne ocenenia na medzinárodných súťažiach o najkrajšie poštové známky Európy alebo sveta. V roku 2018 sa Slovenskej pošte, a.s., podarilo získať rekordný počet ocenení. V súťaži o najkrajšiu známku sveta **Nexofil Award 2018** v Madride sa poštová známka Umenie: Oltár sv. Jakuba v Levoči umiestnila na **2. miesto** v kategórii „Nexofil Prize for the World Best Souvenir Sheet“, t.j. najlepší háčček poštovej známky na svete, pričom **2. miesto** získala ešte poštová známka „500. výročie reformácie“ v kategórii „Nexofil Prize for the Best Hand Engraved Stamp of the World“ venovanej poštovým známkam vytvoreným technikou ocelorytiny. Za najvýznamnejšie ocenenie poštových známok v roku 2018 je možné považovať získanie **zlatej medaile** v súťažnej triede „A“ Svetovej poštovej únie na **35. ázijskej medzinárodnej výstave MACAO 2018**, ktorej sa Slovenská pošta, a.s., zúčastnila s filatelistickým exponátom „Good Idea Slovakia“ prezentujúcim poštové známky vydané za posledné 3 roky. Nemenej prestížne bolo aj získanie **2. miesta** v súťaži o najkrajšiu rytú známku Európskej únie „**Grands prix de l'art philatélique Belge et Européen**“ v Bruseli za poštovú známku „500. výročie reformácie“ a **2. miesto** za Najlepší háčček sveta v súťaži organizovanej asociáciou štátnych tlačiarň poštových známok **Government Postage Stamp Printers' Association** v Paríži, ktorá toto prestížne ocenenie udelila emisii poštovej známky „UMENIE: Oltár sv. Jakuba v Levoči“. Z ďalších významných ocenení poštových známok získaných v posledných rokoch treba uviesť zisk **2. miesta** v súťaži o najkrajšiu rytú známku Európskej únie „**Grands prix de l'art philatélique Belge et Européen**“ v Bruseli za poštovú známku „450. výročie narodenia Jána Jessenia“ v roku 2017, dve **1. miesta** v súťaži „**China Annual Best Foreign Stamp Poll**“ v Pekingu v roku 2016 v kategórii Najlepšie vytlačená známka sveta za poštovú známku Umenie: Alfons Mucha a v kategórii Najlepší dizajn háččka na svete za poštovú známku 550. výročie založenia Academie

Kontaktné údaje:

Mgr. Eva Rovenská

hovorkyňa, Slovenská pošta, a. s., E-mail: rovenska.eva@slpostas.sk, Web: www.posta.sk

*Istropolitany. V roku 2016 Slovenská pošta a.s., získala aj **1. miesto** v súťažnej triede „A“ Svetovej poštovej únie pre poštových operátorov vydávajúcich do 30 emisií poštových známok ročne na **Svetovej filatelistickej výstave World Stamp Show NY2016 v New Yorku**, za exponát „Baedeker: Stamp guide“. Slovenská pošta, a.s., tak obhájila prvenstvo zo **Svetovej filatelistickej výstavy SINGAPORE 2015** v Singapurskej republike a zo **Svetovej filatelistickej výstavy MALAYSIA 2014** rok predtým v Kuala Lumpur. Z ďalších prestížnych medzinárodných ocenení slovenských poštových známok treba uviesť **ocenenie prezidenta Francúzskej republiky „Vase de Sèvres“ za najlepšiu známku Európy „1150. výročie príchodu sv. Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu“**. Táto poštová známka získala v roku 2014 ďalšie prestížne ocenenia, či už „**Nexofil Prize for the World's best Souvenir Sheet**“ v súťaži o najkrajšie známky sveta v Madride za poštovú známku alebo **Cenu sv. Gabriela** v súťaži o najkrajšiu známku sveta s kresťanským motívom „**Il Premio internazionale d'arte filatelica San Gabriele**“ v Legnagu pri Verone. Významným úspechom roku 2014 bolo aj obsadenie **2. miesta** v súťaži o najkrajšiu rytú známku Európskej únie „**Grands prix de l'art philatélique Belge et Européen**“ v Bruseli za poštovú známku Umenie: Martin Martinček. Z predchádzajúcich rokov možno uviesť tieto najvýznamnejšie ocenenia Slovenskej pošty: za filatelický exponát „**Stamps Tour Slovakia**“, prezentujúci poštové známky za posledných 5 rokov, získala **1. miesto** v súťažnej triede „A“ na **25. kongrese svetovej poštovej únie v Doh**e 2012; **3. miesto** v súťaži o najkrajšiu známku sveta „**Grand Prix de l'exposition WIPA**“ vo Viedni, 2012 za poštovú známku „**400. výročie Žilinskej synody**“ (2010); **1. miesto** v TOP 10 najzaujímavejších športových známok sveta za rok 2010 vyhodnotených anglickým časopisom **Stamp News 2011**, ktoré získala poštová známka MS vo futbale 2010 či filatelický exponát **The Slovak Stamps Times**“ prezentujúci poštové známky vydané v rokoch 2007 – 2009, ktorý sa umiestnil na **1. mieste** na **Svetovej filatelistickej výstave PORTUGAL 2010** v súťažnej triede Svetovej poštovej únie.*

Kontaktné údaje:

Mgr. Eva Rovenská

hovorkyňa, Slovenská pošta, a. s., **E-mail:** rovenska.eva@slpostas.sk, **Web:** www.posta.sk